

Nilde Iotti

En förkämpe för allmän rösträtt och en av den italienska republikens grundare

Leonilde "Nilde" Iotti (1920–1999) kämpade i motståndsrörelsen under andra världskriget och blev en av de främsta kvinnliga politikerna i efterkrigstidens Italien. Många ser Nilde Iotti som en av den italienska republikens grundare och kanske "den bästa president som Italien aldrig fick". Hon deltog i det förberedande utskottsarbetet kring den nya italienska konstitutionen 1946. Två år senare valdes hon in i deputeradekammaren och kom slutligen att bli den talman för parlamentet som suttit längst.

Nilde Iotti, som var starkt engagerad i europafrågor, var ledamot av Europaparlamentet mellan 1969 och 1979. År 1997 valdes hon till Europarådets vice generalsekreterare.

Leonilde "Nilde" Iotti föddes den 10 april 1920 i Reggio Emilia, en norditaliensk stad med starka kommunistiska sympatier. Tack vare begåvning och hårt skolarbete fick hon ett stipendium för studier i litteratur och filosofi vid Milanos ansedda katolska universitet, men hon skulle ändå förbli övertygad ateist i hela sitt liv.

Tiden i motståndsrörelsen under andra världskriget gav henne en framträdande roll inom det italienska kommunistpartiet (PCI), och efter kriget blev hon en av ledarna inom den PCI-dominerade Unionen för Italiens kvinnor. När kvinnlig rösträtt infördes 1945, var det kvinnliga väljarstödet för henne mycket starkt och 1946 valdes hon in i den konstituerande folkförsamlingen – det parlamentsorgan som ansvarade för att utarbeta en ny republikansk konstitution. Nilde Iotti ledde arbetet med konstitutionens familjepolitiska del.

År 1948 valdes hon in i deputeradekammaren, som vid sidan av senaten är den ena av det italienska parlamentets två kamrar. När hon utsågs till kammarens talman 1979 var det första

gången som en kvinna – och kommunist – fick en så hög officiell befattning i Italien. Nilde Iotti var talman fram till 1992. Hon var känd för sin självsäkerhet och opartiskhet i talmansrollen och uppfattades därför ofta som "den bästa president som Italien aldrig fick".

Efter PCI-ledaren Palmiro Togliattis död 1964 arbetade Nilde Iotti hårt för att modernisera partiet. Hon företrädde dess proeuropeiska falang och stödde under hela sin karriär den europeiska integrationen som en drivkraft för positiv samhällsombildning. "Vi vill ha en europeisk union [...] som kan bana nya och bredare vägar för en medborgerlig, social och politisk utveckling och bryta ny mark för förnyelse och tillväxt av ett slag som inte längre är möjligt inom nationalstaternas snäva ramar, där staterna är alltför bundna och inte tillräckligt suveräna". (Nilde, Parole e Scritti, 1955–1998, Comitato per la costituzione della Fondazione Nilde Iotti).

Under denna period fortsatte Nilde Iotti den hårda kampen för kvinnors rättigheter. Hon arbetade aktivt och framgångsrikt för

skilsmäso- och abortlagstiftning, vilket var högt prioriterat av kvinnorörelsen. Samtidigt försökte hon få sina yngre kamrater att inte ignorera de katolska kvinnornas syn på dessa problem.

En förkämpe för allmän rösträtt

Nilde lotti var starkt engagerad i idén om ett rättvist och jämställt Europa och fast besluten att fortsätta den politiska kampen för allmänna val på europeisk nivå. Hon tog plats i den italienska delegationen till Europaparlamentet 1969, det första året med kommunistiska kandidater. Under hela sin tid som ledamot av Europaparlamentet förespråkade hon direkta val till parlamentet, som enligt henne då skulle få ett orubbligt mandat och den trovärdighet som krävs för att agera på medborgarnas vägnar.

I hennes vision om ett enat Europa fanns också utrymme för de geopolitiska konsekvenserna av en allt fastare sammanslutning. Nilde lotti ansåg att européerna hade en skyldighet att påverka utvecklingen i positiv riktning, till exempel förbindelserna mellan nord och syd i världen, freden och utvecklingen i Mellanöstern och, mer allmänt, reglerna för det internationella systemet.

I och med de första direkta valen till Europaparlamentet 1979 fick Nilde lotti uppleva hur hennes och kollegornas arbete bar frukt. Kort därefter avslutade hon sitt tioåriga engagemang i parlamentet, tio år då hon också varit ledamot av utskottet för utrikesfrågor. Men hennes arbete för Europa upphörde inte där. År 1997 valdes hon till vice generalsekreterare för Europarådet, som med sina 47 medlemsländer främst arbetar med mänskliga rättigheter.

I november 1999 meddelade Nilde lotti att hon lämnade sin plats i det italienska parlamentet efter 53 år i politiken. Två veckor senare, den 4 december, avled hon i Rom vid 79 års ålder.